

Educar des de l'obertura i la reflexió

Visitar l'Escola Camins és descobrir; és meravellar-se per l'estètica i el projecte compartit, per la circulació tranquil·la d'infants, mestres i personal implicat; és aprendre de la força de les mestres que t'atenen amb naturalitat, saviesa, respecte i il·lusió per la renovació del dia a dia.

Text > **MARGARIDA FALGÀS**, mestra i doctora en pedagogia

Fotos > **JOAN JUANOLA**

L'alumnat de l'Escola Camins entra tranquil·lament als barracons, que any rere any es van remodelant amb elements disposats estèticament, fotografies per documentar les activitats de l'escola i missatges formatius per a tota la comunitat. Hi ha infants que hi arriben acompanyats d'algun familiar, i d'altres en autobús. Com totes les escoles de Banyoles, amb un pla d'escolarització extensiu, l'Escola Camins té un 46 % de l'alumnat de col·lectius amb diversitat de necessitats socials.

Es canvien les sabates i entren al seu ambient. Moment de retrobada i de conversa. A vegades algun familiar es queda a l'aula, malgrat que durant aquest curs s'han canviat aquestes dinàmiques i es retroben a fora per mantenir l'intercanvi. Una estona d'ambients preparats en què cada infant, amb un acompanyament des de l'observació i la interrogació guiada de les mestres, tria: el joc simbòlic, la sala, el taller, el laboratori, la mediateca... Els espais, com la Farga (construc-tiu-social), la Llotja (artístic), l'Ateneu

(lingüísticoliterari) o el Darder (científicomatemàtic), es transformen i s'adeqüen en funció del cicle o del curs, o s'ajusten als plans de treball a cicle superior. Fan servir uns materials suggeridors i unes propostes que instiguen i inspiren activitats i reptes en les quals l'infant esdevé protagonista i creatiu del seu propi procés d'aprenentatge, sempre amb la mirada atenta i respectuosa de l'adult, que combina propostes lliures amb altres de sistemàtiques que s'adapten a l'edat i a les necessitats curriculars. La proactivitat és un principi bàsic de l'aprenentatge que també es potencia en els projectes.

Els projectes s'introdueixen a primer de primària seguint els principis de la recerca científica per descobrir i conèixer el món. Les preguntes guien l'aprenentatge, normalment en equip, i amb l'orientació dels mestres, desllodriguen dubtes per assolir coneixements de diferents àrees curriculars i per aprendre a aprendre. Es presenten en un tríptic, un informe, un dossier divulgatiu, una entrada al blog o una exposició. És l'aprenentatge basat en la curiositat, la imaginació, la creativitat,

la perseverança i el plaer de saber: les màquines, els refredats, descobrim la comarca, recomanem poesia com a bibliotubers; com es formen els minerals, com funcionen les joguines, terra i aigua... Amb materials quotidians investiguen i aprenen.

Un altre moment que incita a la reflexió i l'aprenentatge és el temps de grup al voltant de les competències bàsiques. Els grups heterogenis estan formats per setze o divuit infants (infantil, cicle inicial, cicle mitjà i cicle superior). Aquests espais també serveixen per participar en accions d'escola i d'entorn i per a les tutories. Cada mestre de l'escola és tutor o tutora, té la responsabilitat de fer un seguiment de l'infant i de mantenir el contacte amb la família, tot i que tot l'equip docent del cicle intervé en aquest seguiment a través d'una reunió setmanal. És una mirada polièdrica que ajuda en el procés formatiu i en el d'avaluació.

La metodologia, que es basa en tres pilars —ambients, projectes i temps de grup—, se centra en contextos i propostes reals, amb implicació en l'entorn proper i amb repercussió en la comunitat. Així, aquest any els alumnes de sisè han elaborat material audiovisual per difondre les mesures de prevenció de la COVID-19 a tota l'escola. També han publicat un missatge en quatre llengües (català, castellà, àrab i sarahule) per convidar les famílies a col·laborar amb el grup de sisè.

>> Una classe de música a l'aire lliure amb els més petits de l'escola.

>> L'estona d'ambients preparats, en què els alumnes treballen de manera autònoma sota la mirada atenta i el guiatge de la mestra.

>> Detall d'un joc en un ambient de treball.

Tots aquests continguts s'enriqueixen amb l'art com un dels eixos formatius essencials, des de la cançó i l'expressió plàstica creativa fins al moviment. La Setmana de la Música, la música al pati, la construcció, l'estètica en tots els racons i els espais en són una bona mostra. L'art esdevé un vincle amb l'entorn i les famílies, com ara a través del projecte compartit del logotip o el de crear una cançó per a l'escola.

Els projectes compartits amb la comunitat concreten el reconeixement del paper i la implicació de les famílies en el recorregut formatiu dels infants. Van començar amb la tria del nom de l'escola i cada any se'n fa un. Fan visibles les diferents cultures que formen part de l'escola i afavoreixen la relació entre les famílies. Aquest any han creat una obra de teatre amb la col·laboració de la companyia Ortiga, amb una estrena que es va retransmetre per a tota la comunitat. L'alumnat hi ha participat encarregant-se de diferents tasques: so, elements, text, publicitat o entrades, i les famílies també, en el guió o l'escenografia. Un projecte comunitari en tota l'amplitud del terme.

A més, hi ha un grup d'alumnes que té cura de l'hort juntament amb algunes persones adultes amb discapacitats del centre El Puig, o activitats compartides amb els instituts propers.

Confiança, compromís, comunicació, estètica i ecologia en la cura de la comunitat educativa, això es respira a l'Escola Camins. Com deia Malaguzzi, el pedagog italià: «L'educació és un esdeveniment fet d'interaccions complexes, moltes de les quals es produeixen

si l'espai hi participa».

Si hi ha sessió de formació o alguna activitat compartida, les famílies també van a l'escola en horari escolar, algun dissabte o algun vespre. A vegades també circulen mestres que participen en sessions de formació en ambients o voluntaris que entren a l'aula. L'escola té una clara voluntat formativa des de l'intercanvi obert i reflexiu.

L'equip promotor formava part d'un grup, Va de Vuit, integrat per mestres d'educació infantil que es trobaven per compartir i reformular experiències, i per reflexionar sobre l'educació basada en l'infant i la família en el centre del procés educatiu. Es va eixamplar amb mestres formats en diferents àmbits: matemàtiques, llengües, ciències, art o música. Des de l'acollida i l'acompanyament, l'Escola Camins reformula l'espai educatiu amb la voluntat de construir, reconstruir i transformar. Viatges i visites a centres, claustres pedagògics i sessions de formació, autoformació i participació en projectes d'innovació... creen i regeneren una xarxa formativa, que és una de les bases del projecte de centre.

Col·laboren en programes d'innovació que fomenten la construcció compartida de coneixement pedagògic: amb la Universitat de Girona, en el fons de coneixement per a famílies de diferents cultures; amb la Universitat de Barcelona, en un projecte de plurilingüisme; amb l'STEAM, en un altre de promoció científica i matemàtica; amb la Xarxa de Competències Bàsiques i, finalment, amb el Laboratori de Transformació Educativa. Una comunitat implicada amb un claustre que es va bastint des de la formació constant.

Escola Camins, de Banyoles

- Centre públic
- Inici: 2012
- Carrer de la Concòrdia de les Aigües de l'Estany, s/n. 17820 Banyoles
- Tel.: 972 580 342
- A/e: escolacamins@xtec.cat
- Web: <https://agora.xtec.cat/escolacamins>
- Infantil i primària
- Tres-cents setze alumnes
- Vint professionals i mig i dotze de suport